

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoCsp/56/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2518202331
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2518202331.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Martina Valentová a Mgr. Lucia Mizerová, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: G. I., nar. XX.X.XXXX, adresa X., prechodný pobyt X., Q. X. XXX/XX, o zaplatenie 20.487,62 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 19Csp/107/2018-124 zo dňa 15.6.2020, proti zamietajúcemu výroku II., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania v sume 8,14 Eur, úrok 6,59 % ročne z istiny 20.487,62 Eur od 26.5.2018 do zaplatenia istiny - najdlhšie do 20.12.2024, úrok z omeškania vo výške 5% ročne z úrokov 450,66 Eur od 26.5.2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku zamietajúci výrok II. p o t v r d z u j e .

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe, keď vo výroku rozhodol nasledovne:

I. Žalovaný j e povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 20.938,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 20.487,62 eur od 26.05.2018 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Vo zvyšku súd žalobu zamietal.

III. Žalobca má právo na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

2. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu ako ho zistil z vykonaného dokazovania. Zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000627811 vyplynulo, že k jej uzavretiu prišlo dňa 17.12.2015, na základe zmluvy žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 25.000,- eur, druh úveru - spotrebný úver - bez dokladovania účelu, úroková sadzba ku dňu schválenia úveru 6,59 %, druh úrokovej sadzby - fixná, úrok z omeškania 5,05 % ročne, spôsob čerpania - jednorazovo, splátka vo výške 308,89 eur, spôsob splácania - mesačne, doba trvania úveru do 20.12.2024, ročná percentuálna miera nákladov 6,79 %, priemerná ročná miera nákladov 10,97 %, celkové náklady spojené s úverom 33.360,12 eur. Z listiny Opakované upozornenie zo dňa 22.03.2018 súd zistil, že žalobca vyzval žalovaného k zaplateniu omeškaných splátok úveru, pričom výška omeškaných splátok predstavuje sumu 622,97 eur, kde súčasne žalovaného upozornil, že z dôvodu trvajúceho porušenia zmluvných povinností si žalobca uplatnil zmluvnú pokutu vo výške 15,- eur. Na zaplatenie dlžnej sumy vo výške

637,97 eur žalobca vyzval žalovaného do 27.03.2018. Z listiny - Výzva na predčasné splatenie úveru zo dňa 25.05.2018 súd zistil, že keďže žalovaný neobnovil plnenie si svojich povinností v zmysle zmluvy, žalobca rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru. Tým vznikla žalovanému povinnosť jednorazovo uhradiť banke celú zostávajúcu sumu úveru vo výške 20.976,42 eur, spolu s poplatkom 30,- eur za danú výzvu. Žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie celého dlhu vo výške 21.006,42 eur spolu s príslušenstvom. Z Prehľadu splátok - do predčasného zosplatenia, súd zistil, že žalovaný celkovo žalobcovi zaplatil splátky vo výške 628,83 a to tromi splátkami, dňa 29.12.2017 vo výške 205,46 eur, dňa 30.01.2018 vo výške 412,32 eur, dňa 20.02.2018 vo výške 10,81 eur a dňa 28.02.2018 vo výške 0,24 eur. Z Prehľadu splátok - po predčasnom zosplatení súd zistil, že žalovaný po predčasnom zosplatení úveru nevykonal žiadnu úhradu. Zo Stavov omeškaných splátok úveru súd zistil, že žalovaný bol v omeškaní so splátkami s dátumom omeškanej splátky 20.02.2018 vo výške 297,84 eur, s dátumom omeškanej splátky 20.03.2018 vo výške 308,89 eur, s dátumom omeškanej splátky 20.04.2018 vo výške 308,89 eur, s dátumom omeškanej splátky 21.05.2018 vo výške 308,89 eur, s dátumom omeškanej splátky 25.05.2018 vo výške 19.713,77 eur - zosplatenie.

3. Prvoinštančný súd vec posúdil právne na základe aplikácie ust. § 261 ods. 3 písm. d), § 497 zák. č. 513/1999 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, § 1 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov..., § 52 ods. 2, § 53 ods. 9, § 565 a § 517 ods. 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

4. Súd skonštatoval, že žalovaný úver riadne nesplácal, následkom čoho došlo k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, ako vyplynulo z výzvy na predčasné splatenie úveru zo dňa 25.05.2018. Vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zmluva o spotrebiteľskom úvere zaniká. Zaniká tak aj povinnosť spotrebiteľa splácať veriteľovi poskytnutý spotrebiteľský úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie (riadne, v zaniknutej zmluve dohodnuté) úroky. Úroky majú akcesorický charakter k hlavnej zmluve, a nemožno požadovať úroky za obdobie, v ktorom už zmluva o pôžičke neexistovala, pretože zanikla. Podľa ustálenej súdnej praxe dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úrok z omeškania. Takýto záver súd považoval za logický, pretože z podstaty zmluvného úroku vyplýva, že je odplatom za užívanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú veriteľovi do doby splatnosti. V opačnom prípade by na ťarchu účastníka dochádzalo k dvojnásobnému zaťažaniu, a to jednak v podobe úrokov z pôžičky, jednak úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Po splatnosti pohľadávky možno požadovať len úroky z omeškania.

5. V nadväznosti na vyššie uvedené závery súd prvej inštancie skonštatoval, že žalovaný na základe platne uzavretej zmluvy vyčerpal finančné prostriedky vo výške 25.000,- eur. Po čiastočnom plnení bol povinná vrátiť žalobcovi istinu vo výške 20.487,62 eur a kapitalizovaný úrok do zosplatenia úveru vo výške 450,66 eur. Poplatky vo výške 60,- eur si žalobca neuplatnil. Celkom tak je žaloba dôvodná vo výške 20.938,28 eur (istina + 450,66 eur úrok do zosplatenia). Z dokazovania mal súd preukázané, že k zosplateniu úveru došlo ku dňu 25.05.2018, preto priznal žalobcovi aj úrok vo výške 5 % ročne zo sumy 20.487,62 eur vo výške 5 % ročne zo sumy 20.487,62 eur (istina) (istina) od 26.05.2018 do zaplatenia od 26.05.2018 do zaplatenia. (výrok I) . (výrok I) Pokiaľ ide o kapitalizovaný úrok z omeškania vo výške 8,14 eur (t.j. úrok z omeškania do zosplatenia dlhu) a úrok vo výške 6,59 % ročne z nezaplatennej istiny 20.487,62 eur od 26.05.2018 do zaplatenia (t.j. úrok po zosplatení dlhu), tu súd žalobu s prihliadnutím na vyššie uvedené závery (bod 21 a 22 odôvodnenia), zamietol (výrok II).

6. O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 a 255 ods. 1 CSP a priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% (zamietnutie časti žaloby sa týkalo len príslušenstva).

7. Proti tomuto rozsudku v jeho zamietajúcom rozsahu podal odvolanie žalobca, pričom uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že vyhovie žalobe v celom rozsahu a žalobcovi prizná aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku za odvolanie.

8. V prvej časti odvolania sa žalobca venoval zmluvnému úroku po zosplatení. Namietal, že nárok na tento úrok trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich vrátenia, teda aj po predčasnom

zosplatnení. V tejto súvislosti poukázal na zákonné ustanovenia a právnu vedu k § 497 Obchodného zákonníka, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch..., dôvodovú správu k zák. č. 106/2014 Z.z. s tým, že navrhovaná zmena v § 53 ods. 9, podľa ktorej by úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patrili dodávateľovi len do uplynutia práva podľa § 565, nikdy nebola prijatá. V ďalšej časti poukázal na judikatúru, konkrétne rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/113/2018 podľa ktorého má veriteľ nárok na zmluvný úrok z úveru bez ohľadu na zosplatnenie dlhu a to aj popri nároku a úrok z omeškania, pričom tento nárok trvá až do úplného splatenia poskytnutých finančných prostriedkov dlžníkom, rozhodnutie NS SR publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 55 1996, podľa ktorého úroky z úveru patria do splatnosti úveru, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/42/2020, v ktorej veci dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží nárok na úrok z istiny vo výške ako by pri riadnom plnení povinnosti dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Poukázal tiež na rozhodnutia krajských súdov s obdobným záverom, konkrétne Krajského súdu v Bratislave č.k. 3Co/108/2017, 8Co/138/2017, Krajského súdu Nitra sp. zn. 12Co/116/2017, 8Co/193/2017, 7Co/366/2017, 12Co/4/2018 ako aj hromadne na rozhodnutia Krajského súdu Nitra sp. zn. 7Co/326/2017, 12Co/115/2017, 12Co/70/2018, 7Co/203/2017, 12Co/116/2017, 7Co/4/2017 a 8Co/1/2019. Obdobne poukázal hromadne na rozhodnutia Krajského súdu Košice sp. zn. 5Co/297/2017, 5Co/250/2017, 5Co/414/2017, 5Co/465/2017, 5Co/6/2018, 5Co/60/2018, 5Co/311/2017, 5Co/372/2017, 5Co/339/2017, 5Co/8/2018, 5Co/77/2017, 3Co/248/2017, ktorými súd priznal nárok na zmluvný úrok aj po predčasnom zosplatnení úveru. Osobitne poukázal na rozhodnutia Krajského súdu Košice sp. zn. 3Co/346/2017 a 5Co/77/2019. Odvolateľ poukázal tiež na rozhodnutia Krajského súdu Prešov sp. zn. 14Co/22/2018, 14Co/29/2018 a 25Co/71/2018. Zvlášť poukázal na odlišné stanovisko predsedníčky senátu k rozhodnutiu Krajského súdu Prešov sp. zn. 9Co/38/2018. Na podporu svojho názoru poukázal tiež na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 33Cdo/212/2014.

9. V druhej časti odvolania sa odvolateľ venoval nároku veriteľa na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia. V tejto súvislosti uviedol, že keďže zmluvné úroky ku dňu zosplatnenia dlhu boli vyčíslené pevnou sumou, ktorá pripadá na časť anuitných splátok neuhradených dlžníkom pripadajúca na zmluvný úrok, naakumulovanú ku dňu zosplatnenia a táto sa ďalej po zosplatnení dlhu nenavýšuje, nejde ohľadom nároku na tento úrok z omeškania o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť neodôvodnenému navyšovaniu nárokov veriteľa ohľadom príslušenstva. K uplatneniu úroku z omeškania zo zmluvného úroku vyčísleného ku dňu zosplatnenia, poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov, konkrétne Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6Co/78/2018, Krajského súdu Trenčín sp. zn. 19Co/143/2017, 19Co/142/2018, Krajského súdu Prešov sp. zn. 4Cob/62/2007, Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14Co/542/216, 14Co/101/2018, 43Co/19/2017, 16Co/111/2017, 13Co/577/2016. V tejto súvislosti odkázal tiež na rozhodnutie Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/219/2017.

10. V závere odvolania žalobca poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Co/113/2018 a zdôraznil jeho právny záver, podľa ktorého má veriteľ nárok na zmluvný (obchodný) úrok z úveru, bez ohľadu na zosplatnenie dlhu a to aj popri nároku na úrok z omeškania, pričom tento nárok trvá až do úplného splatenia poskytnutých finančných prostriedkov dlžníkom. Popri tomto rozhodnutí NS SR poukázal aj na rozsudok Súdného dvora (piatej komory) zo 7.8.2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17. Z týchto záverov podľa odvolateľa vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.

11. Žalovaný odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie v napadnutej zamietajúcej časti vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní

zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, v dôsledku čoho bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutého výroku II. zmeniť a žalobe vyhovieť (§ 388 CSP), a iba v nepatnej časti potvrdiť (§ 387 CSP).

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vymedzeným uplatnenou odvolacou argumentáciou žalobcu, bolo posúdiť správnosť právnych úsudkov súdu prvej inštancie vedúcich k záveru, že žalobu je nevyhnutné v časti o zaplatenie zmluvného úroku zo zmluvy o úvere za obdobie po zosplatnení a v časti uplatneného nároku na úrok z omeškania do zaplatenia dlhu, ako nedôvodnú zamietnuť v podstate s argumentáciou, že nebolo možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti úveru, ani úroky z omeškania do zosplatnenia popri úrokoch z úveru. Rozsudok v rozsahu vyhovujúceho výroku I. nebol odvolaním dotknutý, nadobudol právoplatnosť a nepodliehal odvolaciemu prieskumu.

14. V zmysle § 497 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

15. Základnou právnou otázkou v danom prípade, ako ju nastolil odvolateľ, bola otázka existencie a doby nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru teda, či v prípade zosplatnenia úveru veriteľom pred dojednanou splatnosťou úveru, v dôsledku porušenia povinnosti dlžníka, veriteľovi vzniká resp. zostáva zachovaný nárok na úroky z úveru a to popri úrokoch z omeškania a dokedy. Súdna prax na Slovensku bola dlhodobo pri riešení tejto otázky nejednotná.

16. Časť súdov zastávajúca názor, že veriteľ má nárok na úroky z úveru výlučne do splatnosti dlhu a od jeho splatnosti je dlžník povinný platiť iba úroky z omeškania, sa opierala najmä o rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012, ktorý akceptoval názory všeobecných súdov, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok) a od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania, teda, že po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

17. Po prvýkrát k tejto otázke, hoci okrajovo, zaujal stanovisko NS SR v uznesení sp. zn. 6Cdo 113/2018 zo dňa 30.7.2019, keď v závere rozhodnutia upriamil pozornosť odvolacieho súdu na rozsudok Súdneho dvora (piatej komory zo 7.8.2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17), v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovanie za nesplnenie povinnosti dlžníkom platiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia. Z týchto záverov tak vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.

18. Následne priamo túto otázku v dovolacom konaní riešil NS SR vo veci sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16.6.2020. V tomto rozhodnutí NS SR skonštatoval, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatou za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

19. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja,

t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

20. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

21. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

22. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

23. Dovolací súd v cit. veci sp. zn. 5Cdo 42/2020 následne dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Najvyšší súd neskôr i v ďalších veciach napr. pod sp. zn.: 1 Cdo 94/2019, 3 Cdo 113/2019, 7 Cdo 118/2019, 8 Cdo 237/2019, 2 Cdo 115/2019, 5 Cdo 73/2020, 8 Cdo 135/2020, 8 Cdo 221/2019, 9 Cdo 24/2020 dospel k zhodnému riešeniu tejto právnej otázky.

24. Odvolací súd sa s popísaným názorom NS SR plne stotožňuje a zastáva názor, že veriteľ má nárok na úroky z úveru aj za čas po jeho predčasnom zosplatnení a to až do zmluvne dojednanej doby splatnosti predmetného úveru. V dôsledku toho bolo potom nevyhnutné odvolaniu žalobcu čiastočne vyhovieť a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu čiastočne zmeniť.

25. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že veriteľovi nevzniká nárok na úroky z úveru za čas po predčasnom zosplatnení úveru, keď mal za to, že súd prvej inštancie v tomto rozsahu vec nesprávne posúdil a preto bolo dôvodným, aby rozsudok v zamietajúcom výroku II. v rozsahu úroku z úveru za čas od 25.5.2018 (zosplatnenie) do zaplatenia, avšak najdlhšie do 20.12.2024 (doba trvania úveru), priznal a vo zvyšku zamietnutia tohto úroku, teda až do zaplatenia, ktoré by presahovalo dobu trvania úveru, t.j. 20.12.2024 zamietnutie žaloby potvrdiť.

26. Ako ďalšie odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie mu nepriznal nárok na úrok z omeškania zo zmluvného úroku do zosplatnenia dlhu s tým, že takýto nárok predpokladá aj ust. § 497 Obchodného zákonníka a žiadne zákonné ustanovenie tento nárok svojím znením nespochybňuje. Prvoinštančný súd zrejme v tejto súvislosti argumentoval tým, že v § 517 ods. 2 OZ je stanovená maximálna kogentná sadzba úrokov z omeškania a tým, že by sa veriteľovi dovolilo žiadať za dobu omeškania popri úrokoch z omeškania aj zmluvné úroky, by sa táto kogentnosť obchádzala. S týmto názorom prvoinštančného súdu sa odvolací súd nemôže stotožniť.

27. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

28. V zmysle § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

29. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

30. V zmysle § 369 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, vzniká veriteľovi, ktorý si splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti, právo požadovať z nezaplatenej sumy úroky z omeškania vo výške dohodnutej v zmluve, a to bez potreby osobitného upozornenia (ods. 1). Ak výška úrokov z omeškania nebola dohodnutá, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania v sadzbe, ktorú ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením (ods. 2). Ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva (ods. 3).

31. S poskytnutím peňažných prostriedkov vo forme úveru sa viaže aj povinnosť platiť úroky z úveru (§ 497 Obchodného zákonníka). S omeškaním s úhradou úroku je potom možné požadovať aj platenie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov (§ 369 v spojení s § 502 Obchodného zákonníka). Ak je dlžník v omeškaní so splatením peňažného záväzku (§ 369 ods. 1 Obchodného zákonníka), je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania. Zmluvný úrok je cenou za poskytnutý úver a v prípade omeškania s jej platením nasleduje sankcia vo forme úroku z omeškania, čo sa musí týkať aj úrokov z úveru. Odvolací súd je preto toho názoru, že v prípade omeškania dlžníka s úhradou úroku z úveru má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Súčasťou sumy, ktorú má dlžník z titulu úverovej zmluvy zaplatiť je totiž nielen istina úveru, ale aj dohodnuté úroky. Platením úrokov z omeškania z úrokov z úveru nedochádza k tzv. anatocizmu, teda k požadovaniu úrokov z úrokov, pretože je nutné rozlišovať medzi úrokmi z úrokov, kedy môže vzniknúť anatocizmus a úrokmi z omeškania z úrokov. Na rozdiel od zmluvne dojednaných úrokov, úroky z omeškania predstavujú sankčný mechanizmus, ktorý nastupuje zo zákona v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka, či § 369 Obchodného zákonníka tak, že v prípade omeškania dlžníka má veriteľ právo požadovať úrok z omeškania nielen z nezaplatenej istiny, ale aj z nezaplateného zmluvného úroku.

32. S poukazom na vyššie uvedené bolo dôvodným, aby bol žalobcovi priznaný i úrok z omeškania tak za čas do zosplatenia, ako aj za čas po zosplatení úveru, ktorý si uplatnil v kapitalizovanej výške 8,14 Eur do zosplatenia úveru a vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 450,66 Eur od 26.5.2018 do zaplatenia.

33. S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd, po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov uplatnených žalobcom, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku II. s použitím § 388 CSP zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi aj úroky z omeškania 8,14 Eur, úrok 6,59% ročne z istiny 20.487,62 Eur od 26.5.2018 do zaplatenia istiny - najdlhšie však do 20.12.2024, úrok z omeškania vo výške 5% ročne z úrokov 450,66 Eur od 26.5.2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zamietnutie žaloby bolo potrebné potvrdiť v napadnutom výroku II. iba v nepatrnom rozsahu, v akom si žalobca uplatňoval nárok na úrok z úveru po zosplatení za čas až do zaplatenia po dátume konečnej splatnosti úveru dohodnutej do 20.12.2024, teda po 20.12.2024.

34. V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Podľa ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

35. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

36. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej

inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. S použitím vyššie citovaných procesných ustanovení odvolací súd priznal žalobcovi v podstate úspešnému v celom rozsahu voči neúspešnému žalovanému, plnú náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho). O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

38. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).